Od požara do poplava: Hrvatska i Europa jačaju pripravnost za sve veće rizike od katastrofa

Brussel, 13 oktober 2026

Zagreb/Bruxelles, 13. listopada 2026. – Hrvatske snage civilne zaštite zajedno s kolegama iz drugih europskih zemalja pripremaju se za velike nesreće i katastrofe kroz zajedničke vježbe i osposobljavanje, sustave ranog upozoravanja i koordinaciju pomoći, a upravo je taj manje vidljiv dio njihova rada u fokusu nove EU kampanje civilne zaštite „Djelujemo kao jedan: Priprema danas, za sigurnije sutra“. Pokrenuta na Međunarodni dan smanjenja rizika od katastrofa, kampanja građanima otkriva što se poduzima prije nego što katastrofa nastupi - od procjene rizika, planiranja i priprema do prekogranične suradnje - kako bi se zaštitili životi, zajednice i priroda.

Rekordni požari pokazuju potrebu za intenzivnijim aktivnostima pripravnosti

Važnost pripravnosti dodatno raste kako katastrofe povezane s klimatskim promjenama poprimaju sve veće razmjere. Nakon rekordne 2025., najgore godine šumskih požara u 20 godina mjerenja, i 2026. donijela je jednu od najtežih požarnih sezona u kojoj je već izgorjelo više od 669 000 hektara diljem Europe.

U jednom od najvećih ovogodišnjih požara i Hrvatska je kao dio europskog sustava civilne zaštite pružila svoju pomoć. U Francusku je u kolovozu uputila kanader i pripadnike hrvatskih službi, a u europskoj protupožarnoj floti rescEU sudjeluje s dva od ukupno 22 kanadera, spremna za upućivanje u zemlje kojima je potrebna pomoć. Istodobno, Hrvatska je 2026. koristila potporu europskog sustava civilne zaštite kada je zbog velikog požara na Korčuli u srpnju aktivirala Copernicusovu uslugu brzog kartiranja kako bi se satelitskim snimkama brzo procijenili razmjeri požara i nastala šteta.

Dok se Europa još suočava s posljedicama teške požarne sezone, s dolaskom hladnijih mjeseci u prvi plan ponovno dolazi i rizik od poplava. Osim što ugrožavaju ljude i infrastrukturu, poplave u EU-u uzrokuju procijenjene gospodarske gubitke od 8,6 milijardi eura godišnje, što ih čini najštetnijom prirodnom nepogodom u Europi.

Hrvatski spašavatelji među 250 sudionika EU vježbi pripravnosti u Moldaviji

Jedan od ključnih načina pripreme za katastrofe su vježbe pripravnosti EU-a (MODEX), simulacije stvarnih kriznih situacija u kojima timovi civilne zaštite iz različitih zemalja zajedno uvježbavaju odgovor u uvjetima što sličnijima onima na terenu. Na posljednjoj velikoj vježbi, održanoj u lipnju 2026. u Moldaviji, među 250 europskih spašavatelja i stručnjaka sudjelovalo je i 36 pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja te šest pripadnika Ravnateljstva civilne zaštite. U scenariju katastrofalne poplave uvježbavali su spašavanje i evakuaciju ljudi, ispumpavanje vode te osiguravanje pitke vode.

Među njima je bio i Petar Prpić iz Hrvatske gorske službe spašavanja koji je u Moldaviji predvodio hrvatski tim za spašavanje iz poplava pomoću čamaca. U stvarnoj kriznoj situaciji nema vremena za upoznavanje i dogovaranje načina na koji će timovi iz različitih zemalja surađivati. Zato su ovakve vježbe toliko važne - zajedno treniraju, usklađuju postupke i provjeravaju opremu, razmjenjuju stručna znanja i upoznaju način rada drugih timova. Kada se katastrofa stvarno dogodi, svaka je minuta važna i moraju biti spremni reagirati brzo i učinkovito te djelovati kao jedan uigran tim. „Ovdje predano radimo s drugim spasiocima kako bismo, kada dođe do katastrofa, mogli spasiti živote“, istaknuo je Petar Prpić.

Ljudi iza europske pripravnosti

Upravo su stručnjaci poput njega, čiji rad često ostaje izvan očiju javnosti, u središtu kampanje „Djelujemo kao jedan", koja se osim u Hrvatskoj provodi i u Bugarskoj, Francuskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj, Poljskoj i Rumunjskoj.

„Ovom kampanjom želimo građanima približiti rad ljudi koji stoje iza pripravnosti civilne zaštite EU-a kako bi bolje razumjeli što sve prethodi odgovoru na izvanrednu situaciju. Zajedničke vježbe i pripreme međunarodnih timova konkretno pokazuju kako EU pomaže državama da budu spremnije te zašto je prekogranična suradnja toliko važna kada dođe do katastrofe", rekao je **Zacharias Giakoumis, voditelj komunikacija u Odjelu EU-a za civilnu zaštitu**.

S posebnim naglaskom na poplave, kampanja također potiče ljude da spremnost shvate kao zajedničku odgovornost i bolje razumiju zašto je priprema prije izvanredne situacije jednako važna kao i odgovor na nju.

Predvođena odjelom za civilnu zaštitu EU-a, kampanja „*Djelujemo kao jedan*" trajat će do prosinca 2026. u sedam država članica EU-a: Bugarskoj, Hrvatskoj, Francuskoj, Njemačkoj, Nizozemskoj, Poljskoj i Rumunjskoj. Putem digitalnih i društvenih medija, video portreta djelatnika civilne zaštite i medijskih partnerstava, inicijativa ima za cilj povećati vidljivost europske civilne zaštite među građanima diljem Europe te potaknuti bolje razumijevanje načina na koji EU pomaže zemljama u pripremi za krizne situacije i odgovoru na njih. Ova inicijativa također je dio šire kampanje Komisije Zaštitimo ono što je važno.

Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu 3,6 milijardi eura za pripravnost i odgovor na katastrofe

Požari, poplave i druge prirodne nepogode samo su dio rizika za koje Europa danas mora biti spremna. Zdravstvene krize, veliki prekidi u opskrbi energijom, kibernetički napadi i geopolitičke prijetnje proširili su spektar mogućih kriznih situacija.

Zato je u proračunu EU-a za razdoblje 2021.-2027., Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu dodijeljeno 3,6 milijardi eura za jačanje kapaciteta država i njihove suradnje prije, tijekom i nakon katastrofa. Jačanje civilne zaštite dio je i šire EU-ove Strategije za Uniju pripravnosti, usvojene 2025., kojoj je cilj bolje pripremiti ključne službe i građane za različite vrste kriza.

Kad nacionalni kapaciteti nisu dovoljni, uključuje se Europa

Kada izvanredna situacija nadilazi nacionalne kapacitete, država ima pravo zatražiti pomoć putem Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, koji omogućuje brzu mobilizaciju timova i opreme država članica EU-a i drugih država sudionica. Od uspostave 2001. godine Mehanizam je aktiviran više od 880 puta, a obuhvaća i rescEU, europsku pričuvu za odgovor na katastrofe, u kojoj se nalaze protupožarni zrakoplovi, medicinska oprema i druga sredstva za hitne intervencije.

Slanje pomoći koordinira Koordinacijski centar za odgovor na hitne situacije (ERCC) koji 24 sata dnevno prati krizne situacije i povezuje pogođenu zemlju s državama koje nude pomoć. On se u procjeni situacije oslanja i na Copernicusovu službu za upravljanje kriznim situacijama, koja uz pomoć satelitskih snimki i sustava ranog upozoravanja prati razvoj kriznih događaja te izrađuje karte pogođenih područja kao potporu službama na terenu.

Takav sustav omogućuje da europska solidarnost ne počinje tek kada katastrofa pogodi neku zemlju niti završava kada neposredna opasnost prođe. Gradi se mnogo ranije kroz pripremu, vježbe i suradnju koji omogućuju da Europa doista djeluje kao jedan tim.

Više informacija dostupno je na: https://ec.europa.eu/stories/we-act-as-one/index_hr.html